

Механізм дії кваліфікованих електронних довірчих послуг.

На сьогодні одним із пріоритетів України є розвиток інформаційного суспільства. На виконання даної національної стратегії українським парламентом та урядом приймаються відповідні нормативно-правові акти. Відносини, пов'язані з електронним документообігом та використанням електронних документів, регулюються Конституцією України, Цивільним кодексом України, законами України "Про інформацію", «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про електронні довірчі послуги», "Про захист інформації в автоматизованих системах", "Про державну таємницю", "Про телекомунікації", "Про обов'язковий примірник документів", "Про Національний архівний фонд та архівні установи", Порядком використання електронних довірчих послуг в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, підприємствах, установах та організаціях державної форми власності, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 19.09.2018 №749, а також іншими нормативно-правовими актами, Типовою інструкцією з документування управлінської інформації в електронній формі та організації роботи з електронними документами в діловодстві, електронного міжвідомчого обміну, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 №55.

Формою організації дії кваліфікованих електронних довірчих послуг є кваліфіковані сертифікати відкритих ключів, правове регулювання яких здійснюється відповідно до норм Закону України «Про електронні довірчі послуги» (далі – Закон).

Відповідно до ст.23 Закону під час надання кваліфікованих електронних довірчих послуг використовуються кваліфіковані сертифікати електронного підпису, кваліфіковані сертифікати електронної печатки та кваліфіковані сертифікати автентифікації веб-сайту.

Кваліфіковані сертифікати відкритих ключів обов'язково повинні містити:

1) позначку, що сертифікат відкритого ключа виданий як кваліфікований сертифікат відкритого ключа;

2) позначку, що сертифікат відкритого ключа виданий в Україні;

3) ідентифікаційні дані, які однозначно визначають кваліфікованого надавача електронних довірчих послуг, засвідчувальний центр або центральний засвідчувальний орган, які видали кваліфікований сертифікат відкритого ключа (далі - суб'єкти, які видали сертифікат), у тому числі обов'язково:

- для юридичної особи: найменування та код згідно з Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України, за якими здійснено її державну реєстрацію;

- для фізичної особи - підприємця: прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) та унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі або реєстраційний номер облікової картки платника податків, або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний податковий орган та мають відмітку в паспорті про право здійснювати платежі за серією та номером паспорта), за якими здійснено її державну реєстрацію;

4) ідентифікаційні дані, які однозначно визначають користувача електронних довірчих послуг, у тому числі обов'язково:

- прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) підписувача та унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі або реєстраційний номер облікової картки платника податків, або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний податковий орган та мають відмітку в паспорті про право здійснювати платежі за серією та номером паспорта) або;

- найменування або прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) створювача електронної печатки та код згідно з Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України, за якими здійснено його державну реєстрацію, або унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі, або реєстраційний номер облікової картки платника податків, або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це

відповідний податковий орган та мають відмітку в паспорті про право здійснювати платежі за серією та номером паспорта);

5) місцезнаходження юридичної особи, якій видано кваліфікований сертифікат відкритого ключа;

6) значення відкритого ключа, який відповідає особистому ключу;

7) відомості про початок та закінчення строку дії кваліфікованого сертифіката відкритого ключа;

8) серійний номер кваліфікованого сертифіката відкритого ключа, унікальний для суб'єкта, який видав сертифікат;

9) кваліфікований електронний підпис або кваліфіковану електронну печатку, створені суб'єктом, який видав сертифікат;

10) відомості щодо розміщення у вільному доступі кваліфікованих сертифікатів відкритих ключів суб'єкта, який видав сертифікат;

11) відомості щодо розміщення інформації, необхідної для отримання кваліфікованої електронної довірчої послуги формування, перевірки та підтвердження чинності кваліфікованих сертифікатів відкритих ключів;

12) відомості про те, що особистий ключ зберігається в засобі кваліфікованого електронного підпису чи печатки (для кваліфікованого сертифіката електронного підпису чи печатки);

13) відомості про обмеження використання кваліфікованого електронного підпису чи печатки (для кваліфікованого сертифіката електронного підпису чи печатки);

14) ім'я (імена) домену, що належить фізичній або юридичній особі, якій видано сертифікат відкритого ключа (для кваліфікованого сертифіката автентифікації веб-сайту).

Кваліфіковані сертифікати відкритих ключів можуть містити інші ідентифікаційні дані фізичних або юридичних осіб, необов'язкові додаткові спеціальні атрибути, визначені у стандартах для кваліфікованих сертифікатів відкритих ключів. Ці атрибути не повинні впливати на інтероперабельність і визнання кваліфікованих електронних підписів.

Обов'язкові вимоги до кваліфікованих сертифікатів відкритих ключів, а також порядок перевірки їх дотримання встановлюються Вимогами у сфері електронних довірчих послуг, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 7 листопада 2018 № 992.

Правочин, вчинений в електронній формі, може бути визнаний судом недійсним у разі, коли під час його вчинення використовувався кваліфікований електронний підпис чи печатка, кваліфікований сертифікат якого/якої не містить відомостей, передбачених ч.2 ст.23 Закону, або містить недостовірні відомості.

Застосування кваліфікованих сертифікатів відкритих ключів відбувається протягом певного періоду. На підставі ст.24 Закону кваліфікований сертифікат відкритого ключа вважається чинним у разі, якщо на момент перевірки чинності:

➤ строк дії, зазначений у кваліфікованому сертифікаті відкритого ключа, не закінчився;

➤ суб'єктом, який видав сертифікат, статус кваліфікованого сертифіката відкритого ключа не змінено на скасований або блокований з підстав, визначених вказаним Законом;

➤ за попередніми двома ознаками був чинним кваліфікований сертифікат відкритого ключа суб'єкта, який видав сертифікат.

Суб'єкти, які видають сертифікати відкритих ключів, не повинні видавати кваліфіковані сертифікати відкритих ключів із строком дії, що перевищує строк дії їх власних кваліфікованих сертифікатів відкритих ключів.

Інформація про статус кваліфікованих сертифікатів відкритих ключів надається суб'єктами, що видали сертифікати, засобами їх інформаційно-телекомунікаційної системи цілодобово. Доступ до кваліфікованих сертифікатів відкритих ключів надається суб'єктами, що видали сертифікати, з урахуванням вимог законодавства у сфері захисту персональних даних.

Відділ взаємодії з суб'єктами державної реєстрації
та підвищення кваліфікації державних реєстраторів
Управління державної реєстрації Східного
міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Харків)